

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ:
ΤΑ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ
ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ
της
ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Frank K. Flinn, Διδάκτορας Φιλοσοφίας
Αναπληρωτής Καθηγητής στις Θρησκευτικές Σπουδές

Πανεπιστήμιο Ουάσιγκτον, Σαιντ Λούις, Μιζούρι
Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

22 Σεπτεμβρίου 1994

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ:
ΤΑ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ
ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ

της

ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ:
ΤΑ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.	Εισαγωγή	1
II.	Σύστημα των Πεποιθήσεων	4
III.	Θρησκευτικές Πρακτικές	10
IV.	Εκκλησιαστική Κοινότητα	11
V.	Η Λατρεία της Σαηεντολογίας	14

Frank K. Flinn, Διδάκτορας Φιλοσοφίας
Αναπληρωτής Καθηγητής στις Θρησκευτικές Σπουδές

Πανεπιστήμιο Ουάσιγκτον
Σαιντ Λούις, Μιζούρι, Η.Π.Α.

22 Σεπτεμβρίου 1994

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ: ΤΑ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ

της

ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

I.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Επί του παρόντος είμαι αυτοαπασχολούμενος ως συγγραφέας, συντάκτης, λέκτορας και σύμβουλος στους χώρους της θεολογίας και θρησκείας. Υπηρετώ επίσης ως Αναπληρωτής Καθηγητής στις Θρησκευτικές Σπουδές στο Πανεπιστήμιο Ουάσιγκτον, στο Σαιντ Λούις, στο Μιζούρι.

Έχω Πτυχίο Φιλοσοφίας (1962) από το Πανεπιστήμιο Κουίνσι, στο Ιλλινόις, Πτυχίο Θεολογίας (1966), *με άριστα*, από τη Σχολή θεολογίας του Χάρβαρντ, στο Κέμπριτζ, στη Μασαχουσέτη, και ένα Διδακτορικό στις Ειδικές Θρησκευτικές Σπουδές (1981) από το Πανεπιστήμιο Σαιντ Μίχαελ, της Σχολής Θεολογίας του Τορόντο, στο Οντάριο. Έχω κάνει επίσης προχωρημένες μελέτες στο Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ, στο Πανεπιστήμιο Χαϊδελβέργης, στη Γερμανία και στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια. Στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης, ήμουν Πλήρης Υπότροφος στη Φιλοσοφία και τις Αρχαίες Θρησκείες της Εγγύς Ανατολής, 1966-67. Στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβάνια, ήμουν Υπότροφος στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών και Εθνικής Αμύνης, με Τίτλο VI, στις Σημιτικές γλώσσες, 1968-69.

Από το 1962, έχω κάνει εντατικές μελέτες στα σχεταριστικά θρησκευτικά κινήματα, αρχαία και σύγχρονα. Ένα τμήμα των διδακτορικών σπουδών μου εστιάστηκε ειδικά στην άνοδο των νέων θρησκευτικών κινήματων στις Ηνωμένες Πολιτείες και στο εξωτερικό μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Αυτή η μελέτη περιελάμβανε έρευνα για τις νέες θρησκείες σχετικά με τα συστήματα πίστης τους, τους τρόπους ζωής, τη χρήση θρησκευτικής γλώσσας, την

ηγεσία, το κίνητρο και την ειλικρίνεια, και τις υλικές συνθήκες της ύπαρξής τους. Στο Πανεπιστήμιο Ουάσιγκτον διδάσκω τακτικά ένα μάθημα με τίτλο «Η Θρησκευτική Εμπειρία στη Βόρειο Αμερική», το οποίο περιέχει ένα κεφάλαιο για τα νέα θρησκευτικά κινήματα. Πέρα από το ενδιαφέρον του ειδικού στις θρησκείες έχω μακροχρόνια προσωπική εμπειρία με τη θρησκευτική ζωή. Από το 1958 έως το 1964 ήμουν μέλος του μοναστικού Τάγματος των Μινόριτών Αδελφών, γενικά γνωστό ως «οι Φραγκισκανοί». Κατ' αυτή την περίοδο έχω ζήσει κάτω από ιερούς όρκους φτώχειας, αγνότητας και υπακοής και, έτσι, έχω αποκτήσει την εμπειρία πολλών από τις τυπικές αρχές της θρησκευτικής ζωής.

Πριν από την παρούσα μου θέση, δίδαξα στο Κολέγιο Μέριβιλ, στο Σαιντ Λούις, στο Μιζούρι, 1980-81· στο Πανεπιστήμιο Σαιντ Λούις, στο Μιζούρι, 1977-79, όπου εκτέλεσα ως Διευθυντής Αποφοίτων των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων στα Θρησκευτικά και Εκπαιδευτικά· το Πανεπιστήμιο του Τορόντο, στο Οντάριο, 1976-77, όπου εκτέλεσα καθήκοντα Εκπαιδευτή στη Συγκριτική Θρησκείων· στο Κολέγιο του Σαιντ Τζον, στο Σάντα Φε, στο Νέο Μεξικό, 1970-75, όπου εκτέλεσα καθήκοντα Εκπαιδευτή στο Πρόγραμμα Κλασικών Βιβλίων· στο Κολέγιο ΛαΣαλ, στη Φιλαδέλφια, στην Πενσυλβάνια, τα Καλοκαίρια του 1969-73, όπου εκτέλεσα καθήκοντα Λέκτορα στις Βιβλικές Σπουδές και την Ανθρωπολογία της Θρησκείας· στο Κολέγιο της Βοστώνης, στη Μασαχουσέτη, 1967-68, όπου εκτέλεσα καθήκοντα Λέκτορα στις Βιβλικές Σπουδές· και στο Κολέγιο της Ιερής Καρδιάς στο Νιούτον, στη Μασαχουσέτη, όπου εκτέλεσα καθήκοντα Λέκτορα στις Βιβλικές Σπουδές.

Είμαι επίσημο μέλος της Αμερικανικής Ακαδημίας της Θρησκείας. Η επίσημη θρησκεία μου είναι ρωμαιοκαθολικός στην Εκκλησία των Αγίων Πάντων, στην Πανεπιστημιούπολη του Μιζούρι.

Από το 1968 έχω δώσει διαλέξεις και έχω γράψει σχετικά με διάφορα νέα θρησκευτικά κινήματα τα οποία έχουν εμφανιστεί στον 19ο και 20ό αιώνα στη Βόρειο Αμερική και αλλού. Στις διαλέξεις μου της Ανθρωπολογίας των Θρησκειών (Κολέγιο ΛαΣαλ), της Συγκριτικής Θρησκείας (Πανεπιστήμιο του Τορόντο), της Αμερικανικής Θρησκευτικής Εμπειρίας (Πανεπιστήμιο του Σαιντ Λούις) και της Εμπειρίας Θρησκειών στη Βόρειο Αμερική (Πανεπιστήμιο Ουάσιγκτον), έχω ασχοληθεί με διάφορα θρησκευτικά φαινόμενα όπως τη Μεγάλη Αφύπνιση, τους Σεκεριστές, τους Μορμόνους, τους Αντβενιστές της Εβδόμης Ημέρας, τους Μάρτυρες του Ιεχωβά, τη Νέα Αρμονία, την Όνειδα, τη Φάρμα του Μπρουκ, την Ενοποίηση, τη Σαηεντολογία, τους Χάρε Κρίσνα και άλλους. Έχω εκδώσει διάφορα άρθρα και έχω τελήσει καθήκοντα γενικού συντάκτη σε βιβλία με αντικείμενο τις νέες θρησκείες. Δεν αποτελεί πολιτική μου να καταθέσω μαρτυρία για μια υπάρχουσα θρησκευτική ομάδα εκτός εάν έχω μακρόχρονη, από πρώτο χέρι γνώση αυτής της ομάδας.

Έχω καταθέσει για διάφορα θέματα που αφορούν νέες θρησκείες στο Κογκρέσο των ΗΠΑ, στο Νομοθετικό Σώμα του Οχάιο, στη Συνέλευση της Νέας Υόρκης, στο Νομοθετικό Σώμα του Ιλλινόις και στο Νομοθετικό Σώμα του Κάνσας. Έχω παραδώσει διαλέξεις στο θέμα των νέων θρησκειών σε κολέγια, πανεπιστήμια και συνέδρια στις Ηνωμένες Πολιτείες, στον Καναδά, στην Ιαπωνία, στη Δημοκρατία της Κίνας και στην Ευρώπη.

Έχω μελετήσει την Εκκλησία της Σαηεντολογίας σε βάθος από το 1976. Έχω μελετήσει επαρκή ποσότητα από την τεράστια βιβλιογραφία της Σαηεντολογίας (τις γραφές της) για να σχηματίσω τις απόψεις που εκφράζονται εδώ. Έχω επισκεφτεί τις Εκκλησίες της Σαηεντολογίας στο Τορόντο, στο Σαιντ Λούις, στο Πόρτλαντ, στο Όρεγκον, στο Κληαργουότερ της Φλόριντα, στο Λος Άντζελες, και στο Παρίσι, όπου εξοικειώθηκα με τις καθημερινές εργασίες της Εκκλησίας. Έχω πραγματοποιήσει επίσης πολυάριθμες συνεντεύξεις με μέλη της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας. Είμαι επίσης εξοικειωμένος με το μεγαλύτερο μέρος της βιβλιογραφίας σχετικά με τη Σαηεντολογία, που εκτείνεται από την αντικειμενική ακαδημαϊκή γνώση μέχρι δημοσιογραφικές περιγραφές, είτε ευνοϊκές είτε μη ευνοϊκές.

Ως σχετικός ειδικός στη θρησκεία, ισχυρίζομαι ότι για να είναι ένα κίνημα θρησκεία και για να αποτελέσει μια ομάδα μια εκκλησία, πρέπει να εκδηλώνει τρία χαρακτηριστικά ή γνωρίσματα, τα οποία διακρίνονται στις θρησκείες ανά τον κόσμο. Παρακάτω, καθορίζω αυτά τα τρία χαρακτηριστικά:

- (α) Πρώτον, μια θρησκεία πρέπει να κατέχει ένα σύστημα πεποιθήσεων ή δογμάτων οι οποίες σχετίζουν τους πιστούς με το απόλυτο νόημα της ζωής (Θεός, το Υπέρτατο Ον, το Εσωτερικό Φως, το Άπειρο κ.λπ).
- (β) Δεύτερον, το σύστημα των πεποιθήσεων πρέπει να εμφανίζεται σε θρησκευτικές πρακτικές οι οποίες μπορούν να χωριστούν σε 1) κανόνες συμπεριφοράς (θετικές εντολές και αρνητικές απαγορεύσεις ή ταμπού) και 2) τελετουργίες και τελετές, πράξεις και άλλες καθιερωμένες τελετές (θυσίες, μνήσεις, χειροτονίες, κηρύγματα, προσευχές, κηδείες για τους νεκρούς, γάμους, στοχασμό, καθάρσεις, μελέτη γραφών, ευλογίες κ.λπ).
- (γ) Τρίτον, το σύστημα των πεποιθήσεων και των πρακτικών πρέπει να ενώνει ένα σώμα πιστών ή μελών, έτσι ώστε να διαμορφώνουν μια αναγνωρίσιμη *κοινότητα* η οποία είναι είτε επισκοπική είτε κάθε εκκλησίασμα είναι αυτοδιοίκητο και η οποία έχει έναν πνευματικό τρόπο ζωής σε αρμονία με το απόλυτο νόημα της ζωής όπως εκλαμβάνεται από τους πιστούς.

Δε θα τονίσουν στον ίδιο βαθμό ή με τον ίδιο τρόπο όλες οι θρησκείες κάθε ένα απ' αυτά τα χαρακτηριστικά, αλλά όλες θα τα έχουν με αισθητό τρόπο.

Στη βάση αυτών των τριών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και της έρευνάς μου μέσα στην Εκκλησία της Σαηεντολογίας, μπορώ να δηλώσω χωρίς δισταγμό, ότι η Εκκλησία της Σαηεντολογίας αποτελεί μια γνήσια θρησκεία. Έχει όλα τα ουσιώδη γνωρίσματα των γνωστών θρησκειών ανά τον κόσμο: (1) ένα καλά οριζόμενο σύστημα πίστης, (2) το οποίο εμφανίζεται σε θρησκευτικές πρακτικές (θετικούς και αρνητικούς κανόνες συμπεριφοράς, θρησκευτικές τελετουργίες και τελετές, πράξεις και καθιερωμένες τελετές), και (3) το οποίο συνθέτει ένα σώμα αναγνωρίσιμης κοινότητας πιστών, διακριτής από άλλες θρησκευτικές κοινότητες.

II. ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ

Σχετικά με το σύστημα πίστης της Σαηεντολογίας, υπάρχει ένα τεράστιο θρησκευτικό υλικό, μέσω του οποίου ο ειδικός πρέπει να κατευθυνθεί στον δρόμο του (ή δρόμο της). Περαιτέρω, ο ειδικός πρέπει να είναι ευαίσθητος στο γεγονός ότι η Σαηεντολογία, όπως κάθε άλλη θρησκευτική παράδοση στην ιστορία, είναι σαν ζωντανός οργανισμός και έχει περάσει και περνάει μια εξέλιξη. Κανείς, μπορεί να αναφέρει τέτοιες γραφές καίριας σημασίας από τον Λ. Ρον Χάμπαρντ όπως, *Διανοητική: Η Σύγχρονη Επιστήμη της Πνευματικής Υγείας, Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης, οι Διαλέξεις στο Φίνιξ*, συν τα εκτενή εγχειρίδια εκπαίδευσης και διοίκησης, αλλά αυτά όλα θα ήταν μόνο η κορυφή του παγόβουνου στις γραφές της Σαηεντολογίας. Κέντρο σε όλα είναι τα γραπτά του Λ. Ρον Χάμπαρντ, ο οποίος είναι η μοναδική πηγή έμπνευσης για όλα τα δόγματα της Σαηεντολογίας που αναφέρονται στο *ώντινγκ* και στην εκπαίδευση.

Οι συνεντεύξεις μου με Σαηεντολόγους και οι μελέτες μου για τις γραφές τους έχουν δείξει ότι τα μέλη της Εκκλησίας μένουν πιστά σε ένα βασικό πιστεύω, στο οποίο ομολογούν ότι η ανθρωπότητα είναι βασικά καλή, ότι το πνεύμα μπορεί να σωθεί και ότι η θεραπεία και των φυσικών και των πνευματικών ασθενειών απορρέει από το πνεύμα. Σε πλήρη μορφή, το πιστεύω της Σαηεντολογίας διακηρύσσει:

Εμείς στην Εκκλησία μας πιστεύουμε

Ότι όλοι οι άνθρωποι, ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος ή πίστης, πλάστηκαν με ίσα δικαιώματα.

Ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν αναφαίρετο δικαίωμα να πρεσβεύουν όποια θρησκεία επιθυμούν, να έχουν όποιες θρησκευτικές συνήθειες επιθυμούν και να τις εξασκούν όπως επιθυμούν.

Ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν αναφαίρετο δικαίωμα να ζουν έτσι όπως επιλέγουν οι ίδιοι.

Ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν αναφαίρετο δικαίωμα να είναι πνευματικά υγιείς.

Ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν αναφαίρετο δικαίωμα να υπερασπίζονται τον εαυτό τους.

Ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν αναφαίρετο δικαίωμα να συγκροτούν, να επιλέγουν, να βοηθούν ή να στηρίζουν δικές τους οργανώσεις, εκκλησίες και κυβερνήσεις.

Ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν αναφαίρετο δικαίωμα να σκέφτονται ελεύθερα, να εκφράζονται ελεύθερα, να γράφουν ελεύθερα τη γνώμη τους, να διαφωνούν με τη γνώμη των άλλων ή να τη σχολιάζουν προφορικώς ή γραπτώς.

Ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν αναφαίρετο δικαίωμα να διαιωνίζουν το είδος τους.

Ότι οι ψυχές των ανθρώπων έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους ανθρώπους.

Ότι η μελέτη της διάνοιας και η θεραπεία ασθενειών που έχουν προκληθεί από τη διάνοια δε θα πρέπει να διαχωρίζονται, ως θέματα, από τη θρησκεία και δε θα πρέπει κανείς να κλείνει τα μάτια αν μη θρησκευτικά πεδία ασχολούνται μ' αυτά.

Και ότι καμιά δύναμη εκτός από τον Θεό δεν έχει τη δικαιοδοσία να αναιρέσει ή να παραβλέψει τα δικαιώματα αυτά, φανερά ή κρυφά.

Κι εμείς στην Εκκλησία μας πιστεύουμε

Ότι ο Άνθρωπος είναι βασικά καλός.

Ότι επιζητά να επιβιώσει.

Ότι η επιβίωσή του εξαρτάται από τον εαυτό του, από τους συνανθρώπους του και από την επίτευξη ενότητας με το σύμπαν.

Κι εμείς στην Εκκλησία μας πιστεύουμε ότι ο νόμος του Θεού απαγορεύει στον Άνθρωπο

Να καταστρέψει το είδος του.

Να καταστρέψει την πνευματική υγεία κάποιου άλλου.

Να καταστρέψει ή να υποδουλώσει την ψυχή ενός άλλου.

Να καταστρέψει ή να μειώσει την επιβίωση των συντρόφων ή της ομάδας του.

Κι εμείς στην Εκκλησία μας πιστεύουμε

Ότι το πνεύμα μπορεί να σωθεί και

Ότι μόνο το πνεύμα μπορεί να σώσει ή να θεραπεύσει το σώμα.

Αυτό το πιστεύω αναπτύσσει και συμπληρώνει τη διδαχή της Σαηεντολογίας για τα Οκτώ Δυναμικά. Ένα «δυναμικό» είναι μια ορμή, παρόρμηση ή ώθηση προς επιβίωση στα επίπεδα του εαυτού, του σεξ (συμπεριλαμβανομένης και της τεκνοποίησης ως οικογένεια), της ομάδας, όλου του ανθρώπινου γένους, όλων των ζώντων όντων, όλου του φυσικού σύμπαντος, του πνεύματος και τελικά, του Απείρου ή του Θεού. Αντίθετα, σε μερικές λαϊκές παρουσιάσεις της Σαηεντολογίας, η Εκκλησία έχει διατηρήσει πάντα μια πίστη σε μια πνευματική διάσταση και συγκεκριμένα, σε ένα Υπέρτατο Ον. Οι πρώιμες εκδόσεις της *Σαηεντολογίας: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης* δηλώνουν κατηγορηματικά: «Το Όγδοο Δυναμικό είναι η ώθηση προς ύπαρξη ως άπειρο. Αυτό είναι επίσης γνωστό και ως Υπέρτατο Ον». (*Σαηεντολογία: Τα Βασικά Στοιχεία της Σκέψης*. Λος Άντζελες: Η Εκκλησία της Σαηεντολογίας της Καλιφόρνια, 1956, σελ. 39.) Ο μέσος πιστός αναμένεται, κατά τη διάρκεια ενασχόλησής του με τη Σαηεντολογία, να συνειδητοποιήσει τον εαυτό του όσο πιο πλήρως γίνεται και στα οκτώ δυναμικά και έτσι να αναπτύξει μια κατανόηση του Υπέρτατου Όντος ή, όπως προτιμούν να λένε οι Σαηεντολόγοι, του Απείρου.

Οι Σαηεντολόγοι ορίζουν την πνευματική ουσία της ανθρωπότητας ως τον «θήταν», που είναι ισοδύναμο με την παραδοσιακή αντίληψη της ψυχής. Πιστεύουν ότι ο θήταν είναι αθάνατος και έχει καταλάβει διάφορα σώματα σε περασμένες ζωές. Το δόγμα της Σαηεντολογίας για τις περασμένες ζωές έχει πολλές ομοιότητες με τη βουδιστική διδασκαλία της *σαμσάρα* ή της μετεμψύχωσης. Περισσότερα περί της ψυχής θα ειπωθούν στην παράγραφο III (α).

Το Πιστεύω της Σαηεντολογίας μπορεί να συγκριθεί με τα κλασικά χριστιανικά πιστεύω της Νίκαιας (325 μ.Χ.) τη Λουθηρανική Ομολογία του Άουγκσμπουργκ (1530 μ.Χ.), και την Πρεσβυτεριανική Ομολογία του Γουέστμινστερ (1646 μ.Χ.), γιατί, όπως σ' αυτά τα προηγούμενα δόγματα, ορίζει το απόλυτο νόημα της ζωής για τον πιστό, διαμορφώνει και καθορίζει κώδικες συμπεριφοράς και λατρείας σε συμφωνία μ' αυτό το πιστεύω και καθορίζει ένα σώμα πιστών που προσυπογράφουν αυτό το πιστεύω. Όπως τα κλασικά πιστεύω, το Πιστεύω της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας δίνει νόημα σε υπερβατικές πραγματικότητες: την ψυχή, την πνευματική παρεκτροπή ή αμαρτία, τη σωτηρία, τη θεραπεία μέσω του πνεύματος, την ελευθερία του πιστού και την πνευματική ισότητα όλων.

Ακολουθώντας αυτό το πιστεύω, οι Σαηεντολόγοι διαφοροποιούν μεταξύ της «αντιδραστικής» ή παθητικής (ασυνείδητης) διάνοιας και της «αναλυτικής» ή ενεργητικής διάνοιας. Η αντιδραστική διάνοια καταγράφει ό,τι οι πιστοί ονομάζουν «έγγραμμα», τα οποία είναι πνευματικές αποτυπώσεις πόνου, τραυμάτων ή προσκρούσεων. Η αντιδραστική διάνοια πιστεύεται πως διατηρεί έγγραμμα τα οποία εκπηγάζουν από το εμβρυϊκό στάδιο και τα οποία φτάνουν πιο πίσω, ακόμα και σε παρελθοντικές ζωές. Η θεολογική αντίληψη των «εγγράμων» έχει στενή ομοιότητα με το βουδιστικό δόγμα των «νημάτων μπερδέματος» τα οποία διατηρούνται από προηγούμενες μετεμψυχώσεις και τα οποία εμποδίζουν την επίτευξη διαφώτισης. Οι Σαηεντολόγοι πιστεύουν ότι, εκτός κι εάν κάποιος απελευθερωθεί απ' αυτά τα έγγραμμα, η ικανότητα επιβιώσής του στα επίπεδα των οκτώ δυναμικών, η ευτυχία και το πνευματικό ευ ζην θα χειροτερεύσουν σοβαρά. Σύμφωνα με αυτή την πίστη ή πνευματική γνώση οι πιστοί προτρέπονται να μεταβούν μέσω των πολλών επιπέδων του ώντιτινγκ και της εκπαίδευσης, τα οποία συνθέτουν τις κεντρικές θρησκευτικές πρακτικές της Σαηεντολογίας. Θα αναφερθώ στο ώντιτινγκ και στην εκπαίδευση με περισσότερες λεπτομέρειες στο κεφάλαιο III. Ένας νεοφώτιστος ή αρχάριος στη διαδικασία ώντιτινγκ/εκπαίδευσης καλείται πρηκλήαρ και ένας που έχει αφαιρέσει όλα τα έγγραμά του καλείται Κλήαρ. Αυτός ο διαχωρισμός μπορεί να συγκριθεί με τον χριστιανικό διαχωρισμό μεταξύ αμαρτίας και χάρης και τον βουδιστικό διαχωρισμό μεταξύ μη διαφώτισης (σανσκριτικό avidya) και διαφώτισης (bodhi).

Οι Σαηεντολόγοι δε μιλούν για «Κλήαρινγκ» απλά σε όρους ευζωίας του ατόμου. Η πίστη τους έγκειται στο ότι το ώντιτινγκ και η εκπαίδευση έχουν ευεργετική επίδραση στην οικογένεια του ατόμου, στην ομάδα, στο περιβάλλον και στη σφαίρα επιρροής του. Μ' άλλα λόγια, η ευεργετική επίδραση λαμβάνει χώρα σε όλα τα οκτώ επίπεδα των «δυναμικών». Οι Σαηεντολόγοι επίσης πιστεύουν ότι θα πρέπει να αναλάβουν ευθύνη για την καλύτερευση του κόσμου γύρω τους και για το ότι θα πρέπει να βοηθούν άλλους προς την επίτευξη της κατάστασης του Κλήαρ. Πιστεύουν πως όταν αρκετοί άνθρωποι επιτύχουν την κατάσταση του Κλήαρ, ο κύριος στόχος της Σαηεντολογίας, όπως διατυπώθηκε από τον Λ. Ρον Χάμπαρντ, θα έχει κατορθωθεί: «Ένας πολιτισμός χωρίς παραφροσύνη, χωρίς εγκληματίες και χωρίς πόλεμο, όπου οι ικανοί θα μπορούν να προκόψουν, όπου τα έντιμα όντα θα μπορούν να έχουν δικαιώματα και όπου ο Άνθρωπος θα είναι ελεύθερος να ανέβει σε υψηλότερα επίπεδα». (Λ. Ρον Χάμπαρντ, *Σαηεντολογία 0-8: Το Βιβλίο των Βασικών*, σελ. 3.) Σε αυτή την εκστρατεία για αφαίρεση των καταστάσεων που οδηγούν στη δυσπιστία, τον πόλεμο και την αυτοκαταστροφή, η Σαηεντολογία δεν είναι διαφορετική από όλες τις άλλες αποστολικές ή ευαγγελικές θρησκείες, ειδικότερα, από τον Βουδισμό, Ιουδαϊσμό, Χριστιανισμό και Ισλάμ.

Τρεις όψεις του σκοπού της Σαηεντολογίας να «κάνει Κλήαρ τον πλανήτη» έτσι ώστε να επιφέρει έναν νέο πολιτισμό, επιδεικνύουν ότι το σύστημα πίστης της Εκκλησίας είναι σε πλήρη συμφωνία με το πρότυπο των μεγάλων ιστορικών θρησκειών, του παρελθόντος και του παρόντος. Αυτές οι τρεις όψεις είναι (α) ο ιεραποστολικός της χαρακτήρας, (β) η οικουμενικότητά της και (γ) το χαρακτηριστικό της του απόλυτου ενδιαφέροντος και αφοσίωσης.

(α) Πρώτον, η θρησκευτική εκστρατεία της Σαηεντολογίας οραματίζεται με όρους ιερής αποστολής, απευθυνόμενης και διαθέσιμης προς όλους. Έτσι, οι προφήτες της Βίβλου όπως ο Άμος, ο Ησαΐας και ο Ιερεμίας, έλαβαν αποκαλύψεις ότι είχαν μια αποστολή να μιλήσουν στα έθνη προς πάσα κατεύθυνση, για την ειρήνη, τη δικαιοσύνη και την αγάπη. Έτσι, επίσης, οι βουδιστές ιεραπόστολοι του δεύτερου αιώνα π.Χ. κι έπειτα, ένωσαν ένα κάλεσμα για διάδοση του μηνύματος του Βούδα σε όλη την Άπω Ανατολή, συμπεριλαμβανομένων της Κίνας, της Ινδοκίνας, της Ινδονησίας, της Κορέας και της Ιαπωνίας. Σήμερα, οι ιαπωνικές βουδιστικές ιεραποστολές διαδίδουν το μήνυμά τους στην Ευρώπη και στις χώρες της Αμερικής. Έτσι, επίσης, ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ είδε το ευαγγέλιό του ως έχον ιεραποστολικό σκοπό· γι' αυτό και έστειλε τους μαθητές του σε όλα τα έθνη. Η ιεραποστολική αρχή του Ισλάμ είναι τόσο δυνατή που σήμερα είναι η πιο γρήγορα αναπτυσσόμενη ιστορικά θρησκεία στον κόσμο, ειδικά στην Αφρική και στην Ανατολική Ασία. Στην αφοσίωσή της για να κάνει «Κλήαρ» τον πλανήτη ώστε να επιφέρει έναν νέο πολιτισμό, οι προσπάθειες της ιεραποστολής της Σαηεντολογίας συμμορφώνονται απόλυτα με το πρότυπο των μεγάλων ιστορικών θρησκειών.

(β) Δεύτερον, η Σαηεντολογία βλέπει την ιεραποστολή της σε όρους οικουμενικότητας. Ως αποτέλεσμα, έχει αναλάβει το άνοιγμα ιεραποστολικών κέντρων σε όλα τα μέρη του κόσμου ώστε να κάνει τις τεχνολογίες του ώντιτινγκ και της εκπαίδευσης διεθνώς διαθέσιμες. Ο πλέον προφανής ιστορικός παραλληλισμός σε παραδοσιακή ιστορική θρησκεία είναι το παράγγελμα του Ιησού: «Πηγαίνετε λοιπόν και διδάξετε όλα τα έθνη, βαπτίστε τους στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος» (Ματθαίος 28:19). Κατά τον όγδοο αιώνα π.Χ, ο εβραίος προφήτης Άμος κλήθηκε να φέρει τον λόγο του Θεού όχι μόνο στην Ιουδαία και το Ισραήλ αλλά επίσης και στη Δαμασκό, στη Γάζα, στην Ασκελόν, στην Τύρο, στη Σιδών και Εδώμ, όλες εκ των οποίων ήταν «παγανιστικές» πόλεις κράτη της Χαναάν που δε μοιράζονταν την πίστη του Ισραήλ στον Θεό των Πατέρων (Άμος, κεφάλαια 1-2). Σήμερα, οι μωαμεθανοί έχουν μεγάλα μωαμεθανικά τζαμιά σε πολλές πόλεις, συμπεριλαμβανομένων του Λονδίνου, του Λος Άντζελες, του Τορόντο και ακόμα και της Σεούλ, γιατί πιστεύουν στην οικουμενική αξία του Λόγου του Προφήτη Μωάμεθ. Παρομοίως, οι πνευματικοί ηγέτες της βουδιστικής και της ινδουιστικής Βεδάντα φέρνουν τις ιερές διδασκαλίες και τους

τρόπους ζωής τους στα εδάφη μας διότι είναι πεπεισμένοι ότι οι διδασκαλίες τους έχουν οικουμενική εφαρμογή. Και πάλι, σ' αυτή την πλευρά, η Σαηεντολογία ακολουθεί το πρότυπο των ιστορικών θρησκειών στην παγκόσμια διάδοση της τεχνολογίας του ώντιτινγκ και της εκπαίδευσης, για την οποία οι ιεραπόστολοι της Σαηεντολογίας πιστεύουν ότι θα ωφελήσει όλη την ανθρωπότητα.

(γ) Τρίτον, ο αφοσιωμένος στόχος της Σαηεντολογίας είναι να βοηθήσει αρκετούς ανθρώπους να επιτύχουν την κατάσταση του «Κλήαρ», έτσι ώστε το ρεύμα του πολιτισμού να στραφεί προς το καλύτερο. Αυτός ο στόχος έχει τον χαρακτήρα ενός απόλυτου ενδιαφέροντος και αφοσίωσης. Κάθε μία από τις μεγάλες ιστορικές θρησκείες έχει έναν κεντρικό πυρήνα διδασκαλίας ο οποίος παρέχει στους πιστούς της μια πειστική παρακίνηση για την εκπλήρωση της θρησκευτικής αποστολής σε παγκόσμια κλίμακα και με αίσθημα του επείγοντος και του έσχατου.

Για τον βουδιστή, αυτή η κεντρική διδασκαλία έχει συνοψισθεί στο θρησκευτικό δόγμα της «απελευθέρωσης» (*μόκσα*) από το σύμπλεγμα των δεσμών των πόθων και την παραχώρηση της επίτευξης της μακαριότητας στη χωρίς εγώ σκέψη (*νιρβάνα*). Οι βουδιστικές γραφές, το *Νταμαπάντα*, έχουν τον Βούδα να αναγγέλλει: «Όλα τα δοκάρια της στέγης (του παλιού σπιτιού μου) είναι σπασμένα, κομματιασμένο το δοκάρι της οροφής. Οι σκέψεις μου είναι καθαρές από κάθε ψευδαίσθηση. Έχει νικήσει η εξάλειψη του πόθου» (κεφάλαιο 154). Η απολυτότητα αυτής της συνειδητοποίησης είναι αυτό που παρακινούσε και παρακινεί κάθε βουδιστή μοναχό και ιεραπόστολο.

Όπως σημείωσα παραπάνω, η πίστη της Σαηεντολογίας σε περασμένες ζωές σχετίζεται στενά με τη βουδιστική ιδέα της *σαμσάρα*. Παρομοίως, το δόγμα της Σαηεντολογίας του «Κλήαρινγκ» έχει στενές ομοιότητες με τη βουδιστική πίστη στη *μόκσα*. Όπως οι βουδιστικές ιεραποστολές στο παρελθόν επιζήτησαν να κάνουν διαθέσιμη σε όλα τα όντα με συναίσθηση την «απελευθέρωση» απ' όλους τους πόθους της ύπαρξης, έτσι και η ιεραποστολή της Σαηεντολογίας αγωνίζεται να διαθέσει στον καθέναν την ευκαιρία να απαλλαγεί από τα έγγραμματα τα οποία εμποδίζουν την καθολική επιβίωση, την ειρήνη και την αφθονία, κάνοντάς τον «Κλήαρ».

Οι βουδιστές Ζεν στην Ιαπωνία επιζητούν να επιτύχουν *σατόρι*, ή «ξαφνική φώτιση», για όλη την ανθρωπότητα και η δύναμη αυτής της πίστης τους έχει οδηγήσει στην ίδρυση μοναστηριών στην Αμερική και Ευρώπη. Η μουσουλμανική βεβαιότητα στο απόλυτο του λόγου του Προφήτη Μωάμεθ που συνοψίζεται στο μέγα σαχάντα: «Δεν υπάρχει Θεός παρά μόνο ο Αλλάχ και ο Μωάμεθ είναι ο προφήτης του», δίνει στους ιεραποστόλους του

Ισλάμ τη δύναμη της βεβαιότητας να επιζητούν προσηλυτισμένους σε παγκόσμια κλίμακα. Στη βιβλική παράδοση, η πιο πειστική κεντρική πίστη, η οποία παρακινούσε και ακόμα παρακινεί την ιεραποστολική δραστηριότητα, είναι η σταθερή πίστη ότι ο Θεός επιθυμεί την απόλυτη σωτηρία και την οικουμενική λύτρωση όλου του ανθρωπίνου γένους. Έτσι, ο βιβλικός προφήτης Ησαΐας είδε τη σωτηρία του Θεού για όλα τα έθνη ως τη νέα δημιουργία μιας παραδεισένιας Ιερουσαλήμ στη γη, στην οποία όλοι οι άνθρωποι θα λάτρευαν τον έναν, αληθινό Θεό (Ησαΐας 66:22-23).

Στην Καινή Διαθήκη η λύτρωση που επεξεργάστηκε ο Θεός μέσω του Ιησού Χριστού, φαίνεται από τον Απόστολο Παύλο όχι απλά ως η σωτηρία των χριστιανών, ή ακόμα και όλης της ανθρωπότητας, αλλά ως η υπόσχεση της παγκόσμιας απελευθέρωσης, της αποκατάστασης και επαναδημιουργίας του ίδιου του κόσμου (Προς Ρωμαίους 8:19-23). Κατά συνάφεια, η πίστη της Σαηεντολογίας στην αποστολή του «να κάνεις Κλήαρ τον πλανήτη» για να επιφέρει έναν ανανεωμένο πολιτισμό, ανταποκρίνεται παρόμοια στην απολυτότητα της βεβαιότητας η οποία χαρακτηρίζει την παρακίνηση και πίστη των μεγάλων ιστορικών θρησκειών του κόσμου.

III. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Σχετικά με τις θρησκευτικές πρακτικές, η Σαηεντολογία κατέχει τα τυπικά τελετουργικά πρότυπα που βρίσκονται σε όλες τις θρησκείες του κόσμου, δηλαδή τη μύηση ή βάπτισμα (που καλείται «ονοματοδοσία» από τους Σαηεντολόγους), τον γάμο, τις κηδείες κ.λπ. Πάντως, μια κεντρική θρησκευτική πρακτική που είναι μοναδική στη Σαηεντολογία είναι το *ώντιτινγκ*, το οποίο μπορεί να συγκριθεί με τα προοδευτικά επίπεδα στοχασμού ανάμεσα στους ρωμαιοκαθολικούς, βουδιστές και ινδουιστές βεδαντιστές. Συνακόλουθη με το *ώντιτινγκ* στη Σαηεντολογία είναι η *εκπαίδευση*, την οποία θα αναφέρω σε μεγαλύτερη έκταση στην παράγραφο III (β).

(α) Το *ώντιτινγκ* είναι ένας εκπαιδευτικός θρησκευτικός τύπος διαδικασίας μέσω του οποίου οι πνευματικοί οδηγοί (εκπαιδευμένοι ιερείς της Σαηεντολογίας) καθοδηγούν τους πιστούς μέσω των σταδίων της πνευματικής διαφώτισης. Οι Σαηεντολόγοι πιστεύουν ότι διαβαίνοντας ενεργά μέσω αυτής της κλιμακωτής διαδικασίας του *ώντιτινγκ*, βοηθούν στην απελευθέρωση της ψυχής, ή του «θήταν» από τα μπλεγμένα του βάσανα ή «έγγραμμα». Τα στάδια του *ώντιτινγκ* καλούνται «βαθμίδες» ή «επίπεδα» και αυτά φαίνονται στο «Γράφημα, Ταξινόμησης, Διαβάθμισης και Επίγνωσης» της Σαηεντολογίας. Αυτό το γράφημα απεικονίζει μεταφορικά το άνοιγμα μεταξύ του χαμηλότερου και του υψηλότερου επιπέδου πνευματικής

υπόστασης. Οι Σαηεντολόγοι ονομάζουν το γράφημα «Η Γέφυρα προς την Πλήρη Ελευθερία» ή, απλά, «Η Γέφυρα». Η Γέφυρα περιγράφει λεπτομερώς την πνευματική ακολουθία, που κλιμακώνεται από την αρνητική «ανυπαρξία», μέσω των ενδιάμεσων επιπέδων «επικοινωνία», «διαφώτιση», «ικανότητα», και τελικά στο «Κλήρινγκ», «πηγή» και στο τέλος «δύναμη και στα 8 δυναμικά». Το μεγαλύτερο μέρος της θρησκευτικής πρακτικής της Σαηεντολογίας είναι αφιερωμένο στο *ώντινγκ* και στα εκπαιδευτικά μαθήματα για διαφώτιση και στην εκπαίδευση των *ώντιτορ*, οι οποίοι είναι οι πνευματικοί σύμβουλοι της Εκκλησίας. Αυτά τα διαβαθμισμένα στάδια είναι αξιοσημείωτα όμοια με τα στάδια και επίπεδα της θρησκευτικής και πνευματικής διαφώτισης στις διάσημες χριστιανικές πραγματείες *Ταξίδι του Νου μέσα στον Θεό*, από τον φραγκισκανό θεολόγο του μεσαίωνα, Άγιο Μποναβεντούρε, και τις *Πνευματικές Ασκήσεις* από τον Άγιο Ιγνάτιο Λογιόλα, ιδρυτή των Ιησουϊτών. Ο πνευματικός στόχος του *ώντινγκ* είναι πρώτα να γίνει κανείς «Κλήαρ» από επιβλαβή «έγγραμμα» και μετά να γίνει ένας πλήρως «Λειτουργικός Θήταν» (ΟΤ) έτσι ώστε να είναι κανείς «σε θέση αιτίας» επί της «ζωής, σκέψης, ύλης, ενέργειας, χώρου και χρόνου». Αν και δεν είναι αντίθετοι με τη συμβουλευτική ιατρών για φυσικές ασθένειες, οι Σαηεντολόγοι είναι σταθερά ενάντιοι στη χρήση ψυχοτρόπων φαρμάκων τα οποία πιστεύουν ότι εμποδίζουν παρά βοηθούν την επίτευξη της διανοητικής και πνευματικής θεραπείας της ψυχής.

(β) Η άλλη κεντρική θρησκευτική πρακτική της Σαηεντολογίας είναι η *εκπαίδευση*, η οποία περιλαμβάνει την εντατική μελέτη των γραφών της Εκκλησίας. Παρόλο που μία σημαντική όψη της εκπαίδευσης είναι η εκπαίδευση των *ώντιτορ* προσωπικά, ώστε να είναι ικανοί να τελέσουν το *ώντινγκ* στους ενορίτες, η εκπαίδευση του *ώντιτορ* έχει ένα εξίσου σημαντικό προσωπικό, πνευματικό συστατικό επίσης. Όπως αναφέραμε πριν, το πνευματικό στοιχείο είναι σύμφωνο με την έμφαση της Σαηεντολογίας και των Ανατολικών θρησκειών στη στοχαστική και καθοδηγητική λατρεία παρά στην πανηγυρική λατρεία η οποία επικρατεί στις περισσότερες θρησκείες της Δύσης. Το δόγμα της Σαηεντολογίας δηλώνει ότι η εκπαίδευση παρέχει πλήρως το μισό πνευματικό όφελος απ' αυτό που λαμβάνουν οι ενορίτες ανεβαίνοντας τη Γέφυρα.

ΙV. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Όπως με κάθε θρησκεία που γνωρίζω, η Σαηεντολογία έχει μια κοινοτική ζωή και εκκλησιαστική οργάνωση που λειτουργεί και για να προφυλάσσει και να εκφράζει το σύστημα πίστης και για να προάγει τις θρησκευτικές πρακτικές. Σε εκκλησιαστικούς όρους, η Εκκλησία της Σαηεντολογίας είναι ιεραρχική μάλλον παρά συγκεντρωτική σε οργάνωση. Οι συγκεντρωτικές θρησκείες ασκούν εξουσία εκλέγοντας τοπικά ιερείς

εκκλησιών, ψηφίζοντας για τις αναδιαμορφώσεις των συστημάτων πίστης (των πιστεύω) και των θρησκευτικών πρακτικών, όπως και για την πολιτική διοίκηση της εκκλησίας. Τα περισσότερα Προτεσταντικά δόγματα στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι συγκεντρωτικά στη διοίκησή τους. Εξασκούν εξουσία από τη βάση προς την κορυφή, θα μπορούσαμε να πούμε. Οι ιεραρχικές θρησκείες, από την άλλη πλευρά, εξασκούν εξουσία μέσω διορισμού και ανάθεσης από την κορυφή προς τη βάση, είτε από μια κεντρική θρησκευτική μορφή όπως ο Υπέρτατος Ποντίφικας (Πάπας) στον Ρωμαιοκαθολικισμό και ο Δαλάι Λάμα στον Θιβετιανό Βουδισμό ή από ένα κεντρικό εκτελεστικό σώμα, όπως η σύνοδος των επισκόπων ή το συμβούλιο των πρεσβυτέρων. Οι μελέτες μου για την Εκκλησία της Σαηεντολογίας μου έδειξαν ότι ακολουθεί τον κλασικό ιεραρχικό τύπο εκκλησιαστικής διοίκησης.

Θα σας δώσω εδώ μια σύντομη περίληψη της οργάνωσης της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας. Ο Λ. Ρον Χάμπαρντ, που πέθανε το 1986, ήταν και παραμένει η μοναδική πηγή του θρησκευτικού δόγματος και τεχνολογίας της Σαηεντολογίας, συμπεριλαμβανομένων των ανώτερων επιπέδων για ΟΤ. Η ανώτατη εκκλησιαστική εξουσία στην Εκκλησία της Σαηεντολογίας ασκείται από την Εκκλησία της Σαηεντολογίας Διεθνώς (CSI) και το Κέντρο Θρησκευτικής Τεχνολογίας (RTC). Το CSI είναι η μητέρα εκκλησία και έχει την κύρια ευθύνη της διάδοσης του πιστεύω της Σαηεντολογίας ανά τον κόσμο. Η πιο σημαντική λειτουργία του RTC είναι να διαφυλάξει, διατηρήσει και προστατεύσει την αγνότητα της τεχνολογίας της Σαηεντολογίας και να εξασφαλίσει τον σωστό και ηθικό τρόπο παράδοσης σύμφωνα με τις αρχές της πίστης. Το RTC λειτουργεί με μεγάλη ομοιότητα όπως η Συγκέντρωση για το Δόγμα της Πίστης στον Ρωμαιοκαθολικισμό.

Ο Οργανισμός Μίσιον της Σαηεντολογίας Διεθνώς (SMI) λειτουργεί ως η μητέρα εκκλησία για τις ιεραποστολικές εκκλησίες ανά τον κόσμο. Αυτή η δομή είναι παρόμοια με την Πρώτη Εκκλησία της Χριστιανικής Επιστήμης στη Βοστώνη, που επίσης υπηρετεί ως μητέρα εκκλησία σε όλες τις άλλες εκκλησίες της Χριστιανικής Επιστήμης. Σε όλες τις δογματικές φιλονικίες, το RTC είναι το απόλυτο και τελικό δικαστήριο για προσφυγή στη Σαηεντολογία, όπως το Βατικανό και οι συγκεντρώσεις του είναι τα τελικά δικαστήρια για προσφυγή στον Ρωμαιοκαθολικισμό.

Χρειάζεται επίσης εδώ να αναφέρω τη Θαλάσσια Οργάνωση. Η Θαλάσσια Οργάνωση απαρτίζεται από μέλη της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας τα οποία έχουν ορκιστεί να υπηρετούν «για ένα δισεκατομμύριο χρόνια», δείχνοντας την αφοσίωσή τους να υπηρετούν την Εκκλησία σ' αυτή τη ζωή και στις αμέτρητες ζωές που θα έλθουν. Η Θαλάσσια Οργάνωση έχει γίνει για τη Σαηεντολογία ό,τι είναι οι Ιησουίτες για τον Ρωμαιοκαθολικισμό. Από τις τάξεις της Θαλάσσιας Οργάνωσης προέρχονται όλα σχεδόν τα μέλη της ηγεσίας της Εκκλησίας.

Η Σαηεντολογία αυτοπεριγράφεται ως «μια εφαρμοσμένη θρησκευτική φιλοσοφία». Μερικοί έχουν χρησιμοποιήσει αυτή τη φράση για να υποστηρίξουν ότι η Σαηεντολογία δεν είναι θρησκεία. Αλλά όπως σημειώθηκε παραπάνω, η έρευνά μου στις διδασκαλίες της Εκκλησίας και στις συνεντεύξεις με μέλη της, δείχνει ότι η Σαηεντολογία κατέχει όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που είναι κοινά στις θρησκείες ανά τον κόσμο και σε όλη την ιστορία: ένα καλά διαμορφωμένο σύστημα πίστης, επικυρωμένες θρησκευτικές πρακτικές και μια ιεραρχική εκκλησιαστική πολιτική διοίκηση. Ακόμα περισσότερο, η λέξη «φιλοσοφία» μπορεί να έχει διάφορα νοήματα και δεν είναι καθόλου ασύμβατη με τη λέξη «θρησκεία». Στην κυριολεξία, η λέξη φιλοσοφία σημαίνει «αγάπη για τη σοφία» και κάθε γνωστή στην ανθρωπότητα θρησκεία κηρύττει κάποιο είδος «σοφίας» ή διείσδυσης μέσα στην απόλυτη αλήθεια. Οι συνεντεύξεις μου με Σαηεντολόγους έδειξαν ότι οι πιστοί θεωρούν ότι η λέξη «φιλοσοφία» αναφέρεται στο απόλυτο νόημα της ζωής και του σύμπαντος με τη θρησκευτική έννοια του όρου. Η «φιλοσοφία» της Σαηεντολογίας εξαρτάται από την πίστη ότι η ψυχή είναι αθάνατη και έχει αιώνια μοίρα. Κάνοντας χρήση των φιλοσοφικών εννοιών και δίνοντας έμφαση στην εφαρμογή των διδασκαλιών της, η Σαηεντολογία ασφαλώς δε διαφέρει καθόλου από οποιαδήποτε άλλη γνωστή σε μένα θρησκεία. Η θρησκεία συνδέεται πάντα με τη φιλοσοφία. Στο σπουδαίο του έργο *Θεολογική Σύνοψη*, ο Άγιος Θωμάς Ακινάτης, ο μεγαλύτερος θεολόγος στην ιστορία του ρωμαιοκαθολικισμού, κάνει χρήση αμέτρητων φιλοσοφικών ιδεών, όρων και δομών δανεισμένων από τον Έλληνα φιλόσοφο Αριστοτέλη και παροτρύνει την ηθική εφαρμογή αυτών των «φιλοσοφικών» ιδεών, αλλά κανείς δε θα ταξινομούσε τη *Σύνοψη* ως κάτι άλλο εκτός από μια θρησκευτική πραγματεία υψίστης τάξεως. Η φράση μια «εφαρμοσμένη θρησκευτική φιλοσοφία» δεν αφαιρεί με κανέναν τρόπο την οντότητα της γνήσιας θρησκευτικής πίστης από τη Σαηεντολογία, στην πιο πλήρη έννοια του όρου.

Οι δυτικές θρησκείες –ειδικά, ο Ιουδαϊσμός, ο Χριστιανισμός και ο Ισλαμισμός– παραδοσιακά έχουν υπάρξει αποκλειστικοί στη φύση τους. Κάθε πίστη κηρύττει ότι είναι η μία και αληθινή πίστη λόγω του δικού της μοναδικού θρησκευτικού νόμου, σωτήρα, προφήτη, οδού προς τη σωτηρία, ή ερμηνείας του απόλυτου νοήματος της ζωής και της αλήθειας. Αυτό το αποκλειστικό χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι, καθ' ολοκληρίαν, απόν στις ανατολικές θρησκείες όπως ο Ινδουισμός, ο Βουδισμός, ο Κομφουκιανισμός, ο Σιντοϊσμός και ο Ταοϊσμός. Στην Ανατολή, το ένα και το αυτό πρόσωπο μπορεί να ξεκινήσει τη ζωή του ως σιντοϊστής, να παντρευτεί τελετουργικά ως χριστιανός και ως σιντοϊστής και τελικά να ταφεί με βουδιστικό τελετουργικό, χωρίς να πρέπει να «διαλέξει» ποια θρησκεία είναι η «σωστή». Σήμερα, ακόμα και ο Δυτικός Χριστιανισμός έχει χάσει μέρος του αποκλειστικού χαρακτήρα του, όπως έχει αποδειχτεί από διάφορα δόγματα που έχουν ασχοληθεί σε βάθος με τον διαθρησκευτικό θεολογικό διάλογο και την ενδοκοινοτική θρησκευτική λατρεία. Τέτοιος πλουραλισμός δογμάτων δεν αποτελεί καθόλου έκπληξη και είναι πλήρως κατανοητός

στους ειδικούς της θρησκείας οι οποίοι μελετούν τις τρέχουσες πρακτικές από πρώτο χέρι. Αν και η Σαηεντολογία έχει μεγάλη ομοιότητα με τις παραδόσεις και του Ινδουισμού και του Βουδισμού, δεν είναι καθαρά μη-αποκλειστική ούτε, σ' αυτό το θέμα, καθαρά αποκλειστική. Η Σαηεντολογία δεν απαιτεί από τα μέλη της να απαρνηθούν προηγούμενες θρησκευτικές πεποιθήσεις ή συμμετοχή τους σε άλλες εκκλησίες ή θρησκευτικά τάγματα. Αυτό έρχεται σε συμφωνία με την πλουραλιστική διάθεση της εποχής μας. Παρ' όλα αυτά, πρακτικά, οι Σαηεντολόγοι συνήθως εμπλέκονται πλήρως με τη θρησκεία της Σαηεντολογίας εξαιρώντας οποιαδήποτε άλλη πίστη. Σε κάθε περίπτωση, η ανοιχτή στάση σε άτομα από άλλες θρησκείες δε μειώνει με κανέναν τρόπο τη συγκεκριμένη ταυτότητα της Σαηεντολογίας ως θρησκεία.

V.

Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Δεν υπάρχει κανένας απαραίτητος ορισμός της λατρείας που να μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις μορφές θρησκείας με πλήρη αμεροληψία. Στο τέλος του κεφαλαίου II παραπάνω, στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της θρησκείας, σημείωσα ότι κάθε θρησκεία θα έχει και τα τρία γνωρίσματα (ένα σύστημα πίστεων, θρησκευτικές πρακτικές και θρησκευτική κοινότητα) με κάποιον τρόπο, αλλά δεν μπορούν δύο θρησκείες να τα έχουν αυτά στον ίδιο ακριβώς βαθμό ή με τον ίδιο τρόπο. Αυτές οι παραλλαγές είναι που κάνουν μια θρησκεία μοναδική. Ο Ρωμαιοκαθολικισμός, η Ανατολική Ορθοδοξία και ο υψηλός Αγγλικανισμός, τονίζουν με ιδιαίτερη έμφαση τις περίτεχνες τελετουργίες, και συμπεριλαμβάνουν άμφια, πομπές, κεριά, ύμνους, εικόνες, άγιον ύδωρ, θυμίαμα κ.λπ. Στην άλλη πλευρά, σε πολλά αυστηρά προτεσταντικά δόγματα, όπως των Αδελφών, τέτοιες φανταχτερές μορφές τελετών θεωρούνται ελαφρώς δεισιδαιμονικές, αν όχι εντελώς ειδωλολατρικές. Στα παρακλάδια του Χριστιανισμού, η λατρεία περιορίζεται στο κήρυγμα του Λόγου, ίσως σε μερικούς ύμνους, και προσευχή. Ανάμεσα στη Θρησκευτική Κοινωνία των Φίλων –γνωστοί ως οι Κουάκεροι– η Συνάντηση για τη Λατρεία αποτελείται από μη εξωτερικές ενέργειες, αλλά είναι μια συνάντηση σιωπηλή, κατά την οποία τα μέλη μπορεί ή όχι, να μοιραστούν κάποια σύντομη φράση έμπνευσης. Παρομοίως, η κεντρική πράξη λατρείας στα βουδιστικά μοναστήρια είναι ένας απόλυτα σιωπηλός διαλογισμός για μεγάλα χρονικά διαστήματα, όχι για να τιμήσουν μια Υπέρτατη Θεότητα, αλλά για να εξαλείψουν εαυτούς και να απελευθερωθούν από τα μπερδέματα της ύπαρξης.

Η απιθανότητα της ανακάλυψης οποιουδήποτε απόλυτα αυστηρού και σταθερού ορισμού της λατρείας επιβάλλει τη διατήρηση μιας ευέλικτης αντίληψης για συγκριτική μελέτη. Οι περισσότεροι ορισμοί στα λεξικά αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα συμπεριλαμβάνοντας διάφορες ιδέες κάτω από την έννοια της λατρείας. Κατά πρώτον, η λατρεία μπορεί να

συμπεριλαμβάνει ιδέες «τελετουργιών» και «τελετών». Μερικοί ειδικοί της θρησκείας βλέπουν τις τελετουργίες και τα τελετουργικά ως μετασχηματιστικά. Στη χριστιανική τελετή του βαπτίσματος, για παράδειγμα, ένα άτομο μετασχηματίζεται από μία κατάσταση (αμαρτία) σε μία άλλη (χάρη). Στις πρωτόγονες κοινωνίες, οι τελετουργίες της μετάβασης, μετασχηματίζουν τον νεοφώτιστο από παιδί σε ενήλικα. Η διαδικασία του ώντινγκ στη Σαηεντολογία της μετάβασης από την κατάσταση του «πρηκλήαρ» στην κατάσταση του «Κλήαρ», θα μπορούσε να θεωρηθεί μετασχηματιστική υπ' αυτή την έννοια. Αντιστρόφως, οι τελετές θεωρούνται ως επικυρωτικές, δηλαδή, επιβεβαιώνουν και επικυρώνουν την υπάρχουσα κατάσταση των πραγμάτων. Διάφορες μορφές των λειτουργιών του Σαββάτου και της Κυριακής αποτελούν συχνά τελετές με αυτή την έννοια. Οι τελετές επικυρώνουν στην κοινότητα των πιστών την κατάστασή της ως λατρευτικό σώμα και την ταυτότητά της ως δόγμα. Συχνά, αλλά όχι αναγκαστικά πάντα, τα συμβολικά σημάδια που περιλαμβάνουν τα άμφια, τις τελετουργίες και τις τελετές συνοδεύονται από περίτεχνους χορούς, μουσική, ιερά ραντίσματα και καθάρσεις, προσφορές ζώων ή τροφίμων, χειρονομίες όπως ευλογίες κ.λπ.

Κατά δεύτερον, οι ειδικοί των θρησκειών σε παγκόσμια κλίμακα αναγνωρίζουν ότι οι τελετουργίες και οι τελετές δεν μπορούν να αποτελούν την αρχή και το τέλος της λατρείας. Γι' αυτό, οι περισσότεροι ορισμοί συμπεριλαμβάνουν περαιτέρω ιδέες όπως «πρακτικές», «πράξεις» και «καθιερωμένες τελετές». Αυτές οι περαιτέρω ιδέες συμπεριλαμβάνονται σε κοινούς ορισμούς σκοπίμως. Η λατρεία ενός ατόμου μπορεί για κάποιο άλλο άτομο να είναι δεισιδαιμονία. Και αυτό που μπορεί να εμφανίζεται ως πράξη χωρίς νόημα σε έναν πιστό –για παράδειγμα, το να κάνει κανείς τον σταυρό του, σε έναν Προτεστάντη– μπορεί να είναι πράξη αφοσίωσης σε έναν άλλο. Έτσι, οι ειδικοί έχουν αναγκαστεί να δουν τις θρησκευτικές πράξεις στο γενικό πλαίσιο της συγκεκριμένης θρησκείας ως ολότητα, δηλαδή, αναφορικά με τους απώτερους σκοπούς και προθέσεις του σώματος των πιστών. Ο ειδικός δε χρειάζεται να πιστέψει αυτό που ο πιστός πιστεύει, αλλά εάν αυτός ή αυτή επιχειρεί στα σοβαρά να κατανοήσει θρησκευτικά φαινόμενα, αυτός ο ειδικός πρέπει να κάνει ένα βήμα προς την κατεύθυνση να πιστεύει όπως ο πιστός πιστεύει. Μόνο απ' αυτή τη θέση μπορεί να καθορίσει ο ειδικός ποιες πράξεις, πρακτικές και καθιερωμένες τελετές συνθέτουν τη λατρεία σε μια δεδομένη θρησκευτική κοινότητα.

Στον ευρύτερο ορισμό της θρησκευτικής λατρείας (πράξεις, πρακτικές, καθιερωμένες τελετές) μπορούμε να συμπεριλάβουμε θέματα όπως η μελέτη των ιερών κειμένων, η εκπαίδευση άλλων στη μελέτη και απαγγελία αυτών των κειμένων και διάφορες μορφές θρησκευτικής καθοδήγησης. Μερικές θρησκείες ακόμα χρωματίζουν αυτά τα είδη πράξεων με ιερές τελετές. Στα ιαπωνικά μοναστήρια Ζεν, έχω παρατηρήσει τους δόκιμους μοναχούς τελετουργικά να κρατούν αντίγραφα του Λότους Σούτρα εν είδη τελετής και να τα απομνημονεύουν μέσω

τελετουργικής ψαλμωδίας. Η μελέτη του Ταλμούδ στα θρησκευτικά σχολεία των Εβραίων έχει παρόμοιο τελετουργικό χαρακτήρα.

Στις πολλές ποικιλίες θρησκευτικής λατρείας μπορεί να εντοπίσει ο ειδικός δύο θεμελιώδεις προσανατολισμούς: Μια πτυχή λατρείας είναι πιο εορταστική και τελετουργική· η άλλη είναι πιο καθοδηγητική και στοχαστική.

Η ερώτηση του εάν το ώντινγκ και η εκπαίδευση μπορούν να είναι μορφές λατρείας, μπορεί φυσιολογικά να προκύψει στο μυαλό των πιστών του κυρίου ρεύματος των θρησκειών της Δύσης, δηλαδή του Ιουδαϊσμού, Χριστιανισμού και του Ισλάμ. Σ' αυτές τις θρησκείες, η λατρεία είναι κυρίως, αλλά όχι αποκλειστικά, επικεντρωμένη σε δημόσιους εορτασμούς, ημέρες γλεντιού, κηρύγματα, ψαλμωδίες ύμνων, λατρεία του Σαββάτου ή της Κυριακής και διάφορες άλλες λατρείες. Αν και μπορεί κανείς να βρει αυτή τη μορφή λατρείας να υπάρχει εν αφθονία στις Ανατολικές θρησκείες, υπάρχει ένα βασικό υπόγειο ρεύμα σε πολλές πτυχές της Ανατολικής ευλάβειας που δίνει μεγαλύτερη έμφαση στον στοχασμό και στην καθοδήγηση. Όπως σημειώθηκε ήδη, στον Ινδουισμό Βεδάντα και στον Βουδισμό Ζεν, η λατρεία είναι επικεντρωμένη όχι στη γιορτή αλλά στον στοχασμό και τη μελέτη των *σούτρα*, των πνευματικών βιβλίων. Στο Ζεν, αυτή η πνευματική μελέτη συνοδεύεται συχνά από στοχασμό σε *κόανς*, σύντομες, περιεκτικές και πολλές φορές αντιφατικές εκφράσεις που βοηθούν τον πιστό στο να σπάσει το κέλυφος της συνήθους συναίσθησης έτσι ώστε αυτός ή αυτή να επιτύχουν *σατόρι*, άμεση διαφώτιση.

Καθώς η ανακάλυψη και η κωδικοποίηση της τεχνολογίας του ώντινγκ ανήκει αποκλειστικά στον Λ. Ρον Χάμπαρντ, η Εκκλησία της Σαηεντολογίας και ο ίδιος ο Λ. Ρον Χάμπαρντ αναγνώριζαν πάντα ότι η Σαηεντολογία έχει ομοιότητες με συγκεκριμένες απόψεις του Ινδουισμού και ειδικά του Βουδισμού. Η Σαηεντολογία μοιράζεται και με τις δύο θρησκευτικές παραδόσεις μια κοινή πίστη στο γεγονός ότι η κεντρική διαδικασία της σωτηρίας είναι η μετάβαση από την άγνοια στη διαφώτιση, από το μέρδεμα στην ελευθερία και από τη συσκότιση και σύγχυση στη σαφήνεια και το φως. Μερικά χρόνια πριν, είχα εκδώσει ένα άρθρο για τη σχέση της Σαηεντολογίας με τον Βουδισμό: Frank K. Flinn, «Σαηεντολογία ως Τεχνολογικός Βουδισμός» στον εκδότη Ιωσήφ Χ. Φίχτερ, *Εναλλακτικές προς το Κύριο Ρεύμα των Αμερικανικών Εκκλησιών*, Νέα Υόρκη: Πρότυπο Σπίτι, 1983, σελ. 89-110. Σε αρμονία μ' αυτές τις Ανατολικές θρησκείες, η Σαηεντολογία βλέπει αρκετά λογικά τη λατρεία όχι τόσο πολύ με τη μορφή του εορτασμού και της αφοσίωσης αλλά με τη μορφή του στοχασμού και της καθοδήγησης, η οποία δίνει έμφαση στην επίγνωση, τη διαφώτιση ή, για να χρησιμοποιήσουμε τον όρο της Σαηεντολογίας, στο «Κλήαρινγκ».

Ως σημαντική σημείωση, δε θα ήθελε κανείς να πει ότι η στοχαστική και καθοδηγητική μορφή της λατρείας απουσιάζει από τη Δύση. Ο πιστός Ορθόδοξος Εβραίος πιστεύει ότι η ευλαβική μελέτη της Τορά ή Νόμου είναι μια μορφή, αν όχι η μορφή, λατρείας. Γι' αυτόν τον λόγο, οι Ορθόδοξοι Εβραίοι ιδρύουν εβραϊκά σχολεία τα οποία είναι αφοσιωμένα στη λατρευτική μελέτη της Τορά και του Ταλμούδ. Ένα εβραϊκό σχολείο δεν είναι μόνο ένας τόπος για συνήθη εκπαίδευση· είναι επίσης ένας τόπος λατρείας. Παρομοίως, οι μωαμεθανοί έχουν ιδρύσει *κούταμπς* και *μεντρεσέδες* για την ένθερμη μελέτη του Κορανίου. Όμοια, πολλά θρησκευτικά τάγματα ρωμαιοκαθολικών μοναχών, ειδικά των Κιστερκιανών και των Τραπιστών, αφιερώνουν το μεγαλύτερο μέρος της λατρείας τους στη σιωπηρή μελέτη και στοχασμό σε ιερά κείμενα.

Γενικά πάντως, ο στοχασμός, η μελέτη των ιερών και η καθοδήγηση, δε θεωρούνται τόσο πολύ μορφές λατρείας στη Δύση όσο στην Ανατολή. Στις Ινδίες, είναι κοινή πρακτική για τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας να πωλούν όλα τους τα υπάρχοντα, να πηγαίνουν σε ένα ιερό μέρος, όπως το Βαρανάσι (Μπενάρες) στον Γάγγη και να περνούν το υπόλοιπο της ζωής τους, πραγματοποιώντας περιστασιακά *πούγιας* ή τελετουργικές προσφορές αλλά κυρίως στοχαζόμενοι περί θεϊκών πραγμάτων. Στον καθημερινό ινδουιστή, ο στοχασμός αυτού του είδους είναι η ύψιστη δυνατή μορφή λατρείας.

Πέρα απ' αυτές τις κουβέντες, είναι πολύ ξεκάθαρο ότι η Σαηεντολογία έχει και τις τυπικές μορφές τελετουργικής και εορταστικής λατρείας και τη μοναδική της μορφή πνευματικής ζωής: το *ώντιτινγκ* και την εκπαίδευση. Για σύγκριση και αντιπαράθεση, η ρωμαιοκαθολική εκκλησία θεωρεί και τα εφτά ιερά της μυστήρια ως μορφές λατρείας. Αυτός είναι ο λόγος που όλα τα ιερά μυστήρια πραγματοποιούνται κυρίως μέσα στις εκκλησίες της από χειροτονημένους ιερείς. Τα ιερά μυστήρια τελούνται έξω από τις εκκλησίες μόνο κάτω από ειδικές περιστάσεις όπως ασθένεια του πιστού. Τα επτά ιερά μυστήρια συμπεριλαμβάνουν τη βάπτισμα, το χρίσμα, την εξομολόγηση, τη μετάνοια ή εξομολόγηση, τη Θεία Ευχαριστία, τον γάμο, τη χειροτονία και το μύρωμα του άρρωστου και εξασθενημένου. Αλλά το «μυστήριο των μυστηρίων» για τους ρωμαιοκαθολικούς είναι η Θεία Ευχαριστία, καλούμενη κοινώς ως η Λειτουργία (Mass), η οποία εορτάζει τον θάνατο και την ανάσταση του Ιησού Χριστού και την παρουσία του στην κοινότητα των πιστών.

Έτσι, και η Εκκλησία της Σαηεντολογίας έχει, θα λέγαμε, το «μυστήριο των μυστηρίων» της, δηλαδή, *ώντιτινγκ* και εκπαίδευση. Ο κύριος θρησκευτικός σκοπός όλων αυτών που ασκούν τη Σαηεντολογία είναι να γίνουν Κλήαρ και να επιτύχουν την κατάσταση να είναι ένας Λειτουργικός Θήταν ο οποίος έχει τον πλήρη έλεγχο στη «ζωή, σκέψη, ύλη, ενέργεια, χώρο και χρόνο». Τα κεντρικά θρησκευτικά μέσα γι' αυτούς τους σκοπούς είναι τα σύνθετα

επίπεδα και βαθμίδες του ώντινγκ και της εκπαίδευσης. Όποια θρησκευτική σπουδαιότητα έχει η Θεία Ευχαριστία για τους ρωμαιοκαθολικούς, άλλη τόση έχει το ώντινγκ και η εκπαίδευση για τους Σαηεντολόγους. Όπως οι ρωμαιοκαθολικοί θεωρούν τα επτά μυστήρια ως τα κύρια μέσα για τη σωτηρία του κόσμου, έτσι και οι Σαηεντολόγοι θεωρούν το ώντινγκ και την εκπαίδευση ως τα κεντρικά μέσα της σωτηρίας, την οποία περιγράφουν ως τη μέγιστη επιβίωση σε όλα τα δυναμικά.

Ως ειδικός στη συγκριτική θρησκείων, θα απαντούσα στην ερώτηση «Πού έχουν οι ρωμαιοκαθολικοί τους τόπους λατρείας;», με την απάντηση «Όπου τα επτά ιερά μυστήρια τελούνται στους οπαδούς, φυσικά». Στην ερώτηση «Πού έχουν οι Σαηεντολόγοι τόπους λατρείας;», θα απαντούσα «Όπου το ώντινγκ και η εκπαίδευση των γραφών της Σαηεντολογίας τελούνται στους ενορίτες, φυσικά». Τα έργα του Λ. Ρον Χάμπαρντ στη Διανοητική και Σαηεντολογία απαρτίζουν τις ιερές γραφές της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας. Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των έργων είναι αφιερωμένη σ' αυτό που οι Σαηεντολόγοι ονομάζουν *τεχνολογία του ώντινγκ* και στη διαχείριση και εφαρμογή του ώντινγκ και της εκπαίδευσης στα μέλη. Η απόλυτη υπεροχή της έμφασης στο ώντινγκ, στα έργα του Λ. Ρον Χάμπαρντ, πείθει κάθε ειδικό θρησκείων ότι το ώντινγκ και η εκπαίδευση είναι οι κεντρικές θρησκευτικές πρακτικές και κύριες μορφές λατρείας στην Εκκλησία της Σαηεντολογίας.

Ως ειδικός στη συγκριτική θρησκείων μπορώ να διαβεβαιώσω χωρίς δισταγμό ότι το ώντινγκ και η εκπαίδευση είναι κεντρικές μορφές λατρείας στο σύστημα πίστης των Σαηεντολόγων. Δεύτερον, οι τόποι όπου τελούνται το ώντινγκ και η εκπαίδευση στους ενορίτες είναι αδιαμφησβήτητα οίκοι λατρείας της Σαηεντολογίας.

FRANK K. FLINN
22 Σεπτεμβρίου 1994

